

Sunds Nørreå

Forslag til Reguleringsprojekt

Foto: Vandløbet oven for dambruget hvor stemmepladen er placeret.

April 2015

Indholdsfortegnelse

1.0 BAGGRUND	3
2.0 EKSISTERENDE FORHOLD	3
2.1 Vandløbs- og recipientforhold.....	3
2.2 Jordbundsforhold	5
2.3 Ejerforhold og arealanvendelse	6
3.0 PROJEKTFORSLAG	7
3.1 Beskrivelse	7
3.2 Vandløbsdimensioner	8
4.0 KONSEKVENSER	8
4.1 Hydrauliske forhold.....	8
4.2 Afvandingsforhold	8
4.3 Vandløbskvalitet	9
4.4 Landskabelige forhold	9
5.0 TIDSPLAN	9
6.0 REFERENCER	9

Udarbejdet af: Winnie Post, Herning Kommune, Natur og Grønne områder 2015

1.0 Baggrund

Herning Kommune, Natur og Grønne Områder fremlægger et forslag til et reguleringsprojekt for Sunds Nørreå ved Nr. Aagaard Dambrug. Sunds Nørreå er et tilløb til Storå, som afvander til Nissum Fjord. Nissum Fjord er udpeget som Natura 2000 område (habitatområde nr. 58).

Sunds Nørreå er klassificeret som et offentligt vandløb.

Vandindtaget til Nr. Aagaard Dambrug har siden godkendelsen i 2008 været på 94,5 l/s. Før 2008 har der været en tilladelse til at indtage 210 l/s. Udformningen af vandindtaget til dambruget er uændret og der er ved overfaldskantet på stemmeplanken etableret en V-udskæring til sikring af det lovmæssige krav om at vandløbet altid skal tildeles en 1/2 Q_{min}. Ændringen i vandindtaget har medført at vandløbets fulde vandføring skal føres på en strækning, der tidligere har været belastet af meget lave sommervandføringer. Vandløbet neden for stemmeværket og flodemålet har efterfølgende ændringerne i 2008 skullet håndtere vandløbets fulde vandføring.

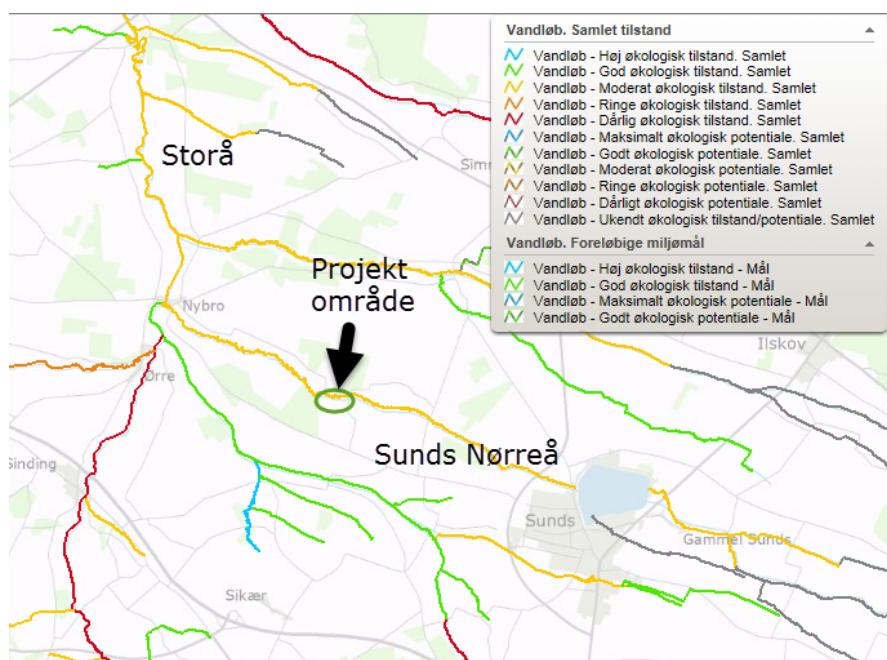
På strækningen fra indtag til udløb af bagkanal er vandløbet i regulativet dimensioneret smallere end restens af vandløbet, som en følge af det tidligere merforbrug på dambruget.

Formålet med projektet er dermed at dimensionere vandløbet til den fulde vandføring og samtidig forbedre de fysiske forhold med udlægning af sten og grus på strækningen. I projektet indarbejdes dermed også et formål om at give laksefisk mere ideelle opvækstvilkår i Sunds Nørreå.

2.0 Eksisterende forhold

2.1 Vandløbs- og recipientforhold

Sunds Nørreå er et tilløb til Storå (se figur 1), som afvander til Nissum Fjord. Nissum Fjord er udpeget som Natura 2000 område (habitatområde nr. 58).

Figur 1. Udsnit af vandplaner med den samlede tilstand (MiljøGIS)

Sunds Nørreå er i Vandplanerne målsat til *God økologisk tilstand*. Den nuværende samlede status på vandløbet er *moderat økologisk tilstand*. Vandløbets målsætning er dermed ikke opfyldt. Den manglende opfyldelse skyldes blandt andet strækninger med ringe fysiske forhold samt belastninger fra to eksisterende dambrug.

Ved fanuaundersøgelser foretaget af Herning Kommune i 2008 nedstrøms projektområdet, var der en fin bestand af vandløbsfauna i Sunds Nørreå med bla. baetis niger (gullistet), *protonemura meyeri* (gullistet) *isoperla* og *ephemera danica*. I 2006 er der registreret Kongeguldsmed, *Cordulegaster boltoni*, nedstrøms Nr. Aagaard dambrug.

EI-fiskeriundersøgelse i Sunds Nørreå på station nedstrøms Nr. Aagaard Dambrug, udført af Ringkøbing Amt d. 18. april 2006, viste tilstedeværelsen af blandt andet bæklampret, elritse, strømskalle, ål og ørred. Ingen af arterne blev fisket i et antal der vurderes tilfredsstillende i forhold til vandløbets målsætning.

Ved udlægning af sten og grus på projektstrækningen vurderes både fisk, insekter og vandløbsfloraen at få bedre vilkår i Sunds Nørreå som følge af ovenstående regulering af Sunds Nørreå.

De nuværende regulativmæssige forhold på vandløbsstrækningen der ønskes inddraget i nærværende projekt er nærmere beskrevet i *Regulativ for Kommune vandløbene Sunds Nørreå med tilløb*. De regulativmæssige dimensioner og koter er følgende:

Tabel 1

Station	Bundkote (DNN)	Bundbredde	Fald	Anmærkning
4038	32,10	4		Udløb Nr Aagaard Dambrug
4204	32,25	3		
4422	32,44	3	0,9	
4642	32,65	3		
4822	32,80	3		
5022	33,00	3	0,9	
5035	33,45	3	0,9	Indtag til Nr Aagaard Dambrug
5288	33,45	3	0,3	Nørreåvej

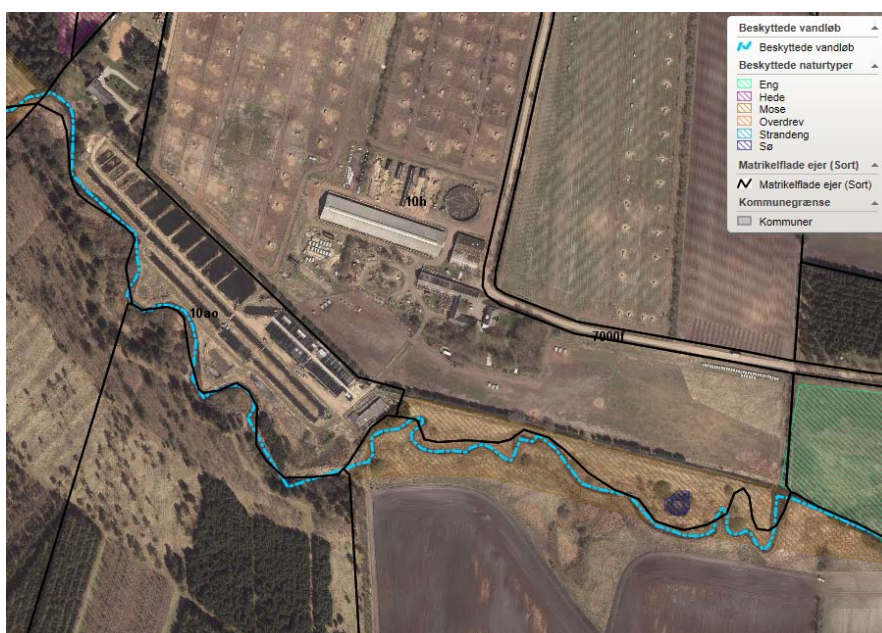
2.2 Jordbundsforhold

Arealerne omkring den vandløbsstrækning af Sunds Nørreå der ønskes omfattet af reguleringsprojektet ligger inden for okkerpotentielle områder klasse 3 (se figur 2). Det betyder at der ikke er nogen væsentlig risiko for frigivelse af okker fra de omkringliggende arealer. Ved besigtigelse af arealerne og af vandkvaliteten i vandløbet er der ligeledes ikke noget der indikere belastning af okker fra nærområdet inden for projektet. Udvaskning af okker til vandløbssystemet ved gennemførelse af projektet, vurderes derfor ikke som nogen potentiel risiko.

Figur 2. Kortudsnit over okkerpotentielle områder inden for projektområdet.

Sunds Nørreå er omfattet af Naturbeskyttelseslovens §3. Det samme er gældende for en del af de omkringliggende arealer i projektområdet (se figur 3).

Figur 3. Kortudsnit over §3 beskyttet natur indenfor projektområdet

En reguleringssag som beskrevet i dette projekt vil derfor kræve en forudgående dispensation efter Naturbeskyttelsesloven. I forbindelse med projektet vil der blive udarbejdet en plan for uddozning af oprenset materiale uden for naturområderne.

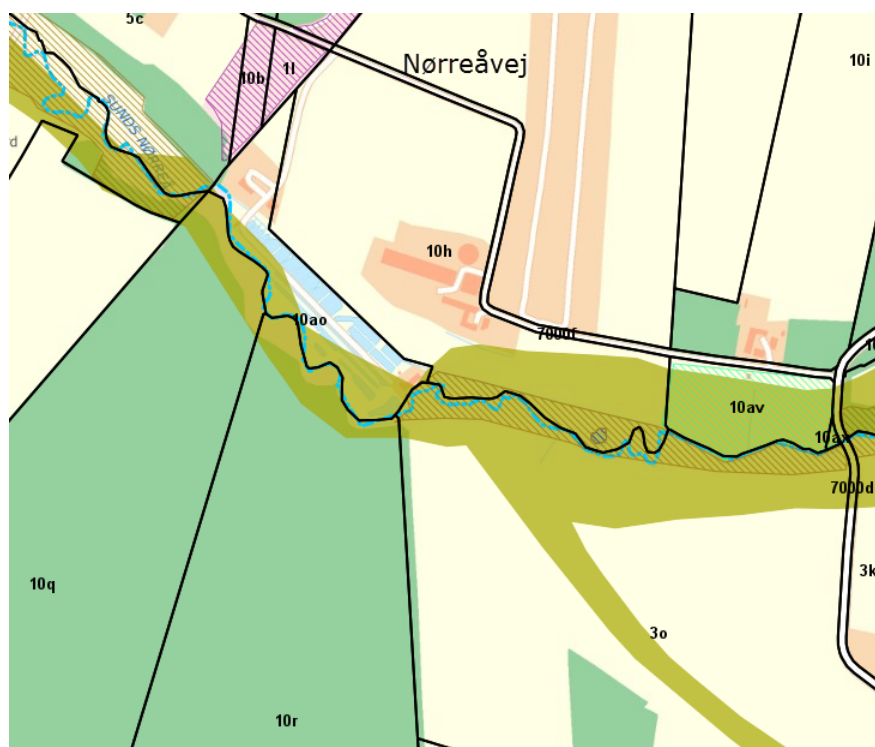
I forhold til at området på nuværende tidspunkt er vandlidende, vil der i det omfang det er nødvendigt, blive udlagt køreplader for at sikre området mod skader fra tungt køretøj.

Jordbunden på de berørte arealer består primært af humusjord samt grovsandet jord, ifølge jordartskort fra Danmarks Geologiske Undersøgelser, 1977. Der er ikke foretaget egentlige jordbundsundersøgelser i forbindelse med nærværende reguleringsprojekt.

2.3 Ejerforhold og arealanvendelse

Ud over at en del af de tilstødende arealer inden for projektområdet er §3 beskyttet natur er området præget af landbrugsdrift og eksisterende dambrug.

Ejerforholdene i projektet er angivet i nedenstående tabel og oversigtskort.

Figur 3. Oversigtskort over matrikelforhold i projektområdet.

Tabel 2

Lodsejer forhold			
Matrikel	Sogn	Lodsejer	Adresse
10q, 10r	Linå By, Sunds	Jens Peter Ilkjær Thorsen	Nybro Møllevej 21, 7400 Herning
3o	Linå By, Sunds	Jørn Willumsen	Keldsgårdvej 1 7451 Sunds
10ao	Linå By, Sunds	Tom Lennart Sørensen	Nørreåvej 12 7451 Sunds
10h	Linå By, Sunds	Knud Ove Høj Nielsen	Nørreåvej 10 7451 Sunds

3.0 Projektforslag

3.1 Beskrivelse

Reguleringsprojektet omfatter en strækning af Sunds Nørreå på ca. 1000 meter (fra st. 4038 til 5035 meter).

Inden for aktuelle strækning ønskes vandløbet udvidet svarende til at kunne føre den fulde vandføring. Strækningen har i perioden med dambrugsdrift været påvirket af reduceret vand-

føring, hvorved profilet har været dimensioneret tilsvarende mindre. Efter ændring af vandindtaget til dambruget vurderes der at være et behov for en udvidelse af vandløbsprofilet.

Efter reguleringen udlægges gydegrus og store sten (fiskeskjul og strømlæ) på egnede lokaliteter på strækningen.

Det samlede projekt vil bidrage til en hensigtsmæssig dimensionering af vandløbet i forhold til den samlede vandføring i Sunds Nørreå samt bidrage med en øget fysisk variation igennem der kan skabes målsætningsopfyldelse.

Projektet fremmes af Herning Kommune efter Bekendtgørelse af lov om vandløb § 37a stk.1 (jf.bek. nr. 436 af 11. december 2007, jf. § 26).

3.2 Vandløbsdimensioner

Vandløbets nuværende dimensionering er i henhold til nuværende regulativ (jf tabel 1) 3 meters strømbredde. Profilet ønskes udvidet til 4 meter.

Bundkoterne ved projektstart og slut bliver enslydende med de nuværende regulativmæssige forhold.

Eventuelt eksisterende dræn, som i dag har afløb til Sunds Nørreå gives ligeledes afløb til det nye forløb af vandløbet.

4.0 Konsekvenser

I dette afsnit gennemgås de hydrauliske, afvandingsmæssige og miljømæssige konsekvenser af reguleringsprojektet.

4.1 Hydrauliske forhold

Inden for den aktuelle strækning ønskes vandløbet udvidet svarende til at kunne føre den fulde vandføring. Strækningen har i perioden med dambrugsdrift været påvirket af reduceret vandføring, hvorved profilet har været dimensioneret tilsvarende mindre. Efter ændring af vandindtaget til dambruget er der behov for en udvidelse af vandløbsprofilet.

Med den valgte geometri for det fremtidige forløb, vil projektet sandsynligvis medfører en sænkning af vandstanden i Sunds Nørreå på strækningen opstrøms som følge af profiludvidelsen.

Idet vandstanden forud for projektet er over dambrugets flodemål, sigter projektet mod at sænke vandstanden til flodemålet, således at opstuvningszonen oven for stemmepladen reduceres betydeligt. Samlet set forventes projektet af medfører afvandingsmæssige forhold svarende til afvandingen forud for 2008.

4.2 Afvandingsforhold

Evt. eksisterende dræn som har afløb til det nuværende forløb, får også afløb til det fremtidige forløb. De afvandingsmæssige forhold på de tilstødende arealer bliver ikke forringet i forhold til nuværende.

4.3 Vandløbskvalitet

Ved gennemførelse af projektet tilpasses vandløbets profil til den nuværende vandføring i vandløbet, således at vandspejlet ikke står betydeligt over flodemålet ved stemmeplanken.

Samtidig indarbejdes en forbedring af de fysiske forhold ved udlægning af sten og grus på hensigtsmæssige lokaliteter. De fysiske forhold i Sunds Nørreå, forventes dermed forbedret med reguleringsprojektet og vil bidrage til at sikre et alsidigt dyre- og planteliv i vandløbet.

4.4 Landskabelige forhold

Gennemførelse af projektet vil ikke medfører ændringer i de landskabelige forhold.

Oprenset materiale bliver uddojet på omkringliggende vandløbsnære og omdriftsarealer. Efter anlægsarbejdets udførelse må det dog forventes, at der vil gå mindst et år inden sporene herfra er fuldstændig slettet.

5.0 Tidsplan

Nærværende forslag til regulering af Sunds Nørreå sendes i offentlig høring i 4 uger fra d. 14. maj 2015 til d. 12. juni 2015, begge dage inklusiv. Reguleringsprojektet offentliggøres i Herning Folkeblad og på Herning Kommunes hjemmeside, www.herning.dk under offentlige høringer.

Efter høringsperioden indarbejdes eventuelle indkomne indsigelser, ændringsforslag mm. til projektet og der indhentes tilladelser efter øvrig lovgivning, herunder Naturbeskyttelsesloven.

Herning Kommune, Land og Natur, træffer efterfølgende afgørelse om regulering af Sunds Nørreå efter Vandløbsloven.

Afgørelsen om regulering af Sunds Nørreå med 4 uger klagefrist sendes til de berørte parter (lodsejerne) samt Danmarks Sportsfiskerforbund, Danmarks Naturfredningsforening og Fritluftsrådet, Herning Museum og Fiskeriinspektorat Vest.

Tidsplanen for anlægsarbejdets udførelse vil blive nærmere beskrevet i tilbudsindhentningsmaterialet til entreprenørerne, men planlægges udført ultimo 2010.

6.0 Referencer

Ringkjøbing Amt, 2003. Vandløbenes fiskebestande i Herning Kommune 2003.
Vandplan 1.4 Nissum Fjord